

EN BORDSAMTALE OM TAROTKORTENE OG OM 'FORHØJNINGEN'

af
Sigurd Kværndrup

"Aha, kender du også Per Aage Brandt?"

Jeg var til 60-års-fødselsdag og placeret ved et bord uden nære bekendte. Min borddame vendte sig pludselig om imod mig. Hun talte vendelbomål og havde præsenteret sig som gymnasielærer i fransk og spansk; jeg havde – indtil videre forgæves – forsøgt at finde et emne, som fik hende til også at interessere sig for min person; nu så det endelig ud til at lykkes.

"Jo", siger jeg, "kender og kender... Jeg har læst hans digte og været inspireret af hans fornyelse af semiotikken. Men faktisk har jeg også mødt ham nogle gange allerede i de sene 60'ere."

"Mon Dieu, hvor interessant. Hvad lavede du da sammen med ham dengang?"

"Filosoferede og diskuterede. Per Aage Brandt var medstifter af en diskussionsklub, der hed 'Cercle Linguistique du Forhøjningen'. Nogle af os spiste frokost på en café i Skindergade, mens vi gik på Københavns Universitet; det var et folkeligt sted med cecilrygende håndværkere og arbejdere der nød en pausepils; men caféen havde også et lidt ophøjet plateau med et bord til 7. Det var Forhøjningen. Kender du også Café Forhøjningen?"

"Nej desværre. Ser du, jeg har læst i Århus; men som fransklærer har jeg med stor fornøjelse læst Per-Aage Brandts gendigtning af Prinsens digte, og faktisk mødte jeg ham i den forbindelse; jeg var til en læsning ... og du ved, han er meget chevaleresque, så vi fik

lidt vin bagefter. Men det var bestemt ikke på Forhøjningen." Hun lo så højt, at hendes anden bordherre igen overtog hende; men så viste hun sig alligevel nysgerrig og spurgte til fortiden: "Hvordan blev sådan en gruppe da til?"

"Vi fulgte bl.a. nogle meget velbesøgte kollokvier over Louis Hjelmslevs berømte værk *Omkring sprogteoriens grundlæggelse*. Det var med "OSG" fra 1943 at Hjelmslev grundlagde glossematikken og samtidig styrkede sin forskerkreds Cercle Linguistique de Copenhague – altså vores 'forbillede'." Vi lo lidt sammen. "Kollokvierne var for øvrigt tilrettelagt af professoren i dansk sproghistorie, Anders Bjerrum, vistnok i anledning af Hjelmslevs alt for tidlige død året før."¹

"Nåh, er du så også lingvist?" Nu var hun virkelig interesseret, men her måtte jeg skuffe hende, for jeg er jo bare litterat med midlalderen som forskningsområde.

"Men hvad var det da I filosoferede over på Forhøjningen? Var det kun for mænd?" spurgte hun. Nu måtte jeg jo lige tænke mig om, men søreme om ikke vi kun var mænd. Meget usædvanligt, men måske ikke for datidens på én gang superteoretiske og kreative diskurser.

"Det er vanskeligt for mig at huske i dag, men kort sagt var et fælles udgangspunkt OSG og semiotikken; her skelner Hjelmslev ligesom Saussure i fonologien meget skarpt imellem sprog som system, *langue*, og sprog som sprogbrug, *parole*. I cirklen var der to standpunkter: Det ene var optaget af *langue* og strukturalismen, mens Per Aage og hans venner (bl.a. musikeren Karsten Vogel), de var meget mere optaget af *parole*-siden af lingvistikken. Per Aage var varm tilhænger af fænomenologien og dens læsning af tegn i faktisk brug. Han talte ofte om den nyligt afdøde, franske filosof Maurice Merleau-Ponty, hvad hans 'modstandere' morede sig over: Med tyskere som Husserl og Heidegger som læremestre kunne der næppe være noget at hente hos ham, selv om han var venstreorienteret som sin ven Sartre. Han var i den grad politisk ukorrekt i gruppen, hvis

strukturalistiske side snart endte med Kapitalen under armen. Det varede da også en del år, før hans hovedpointe gik op for mig, at kroppen sanser før hjernen."

"Å, ja. Merleau-Ponty. Vi franskfolk elsker Ponty – men forstår ikke ret meget af ham, det må jeg indrømme."

"Nej han var vanskelig at begribe, men også åbnende og fascinerende. Når jeg tænker på dengang, så var det jo heller ikke fronter og dogmatik, men dialog og åbenhed som prægede tiden; ved siden af en ny-orientering på mange faglige fronter, ikke mindst efter studiemiljøer i Frankrig, var det også tiden hvor vi sammen oplevede den nye musikkultur fra England og USA. Dertil kom der en ny åbenhed overfor mange slags 'gammel underlighed', som en af vores professorer sagde. Med det mente han vist interesse for astrologi, tarotkort, I Ching og meget andet godt fra havet."

"Du kan tro jeg husker det, men jeg var lidt for ung til at være helt med i det. Jeg kan huske, jeg hørte Karsten Vogel og hans gruppe Burning Red Ivanhoe ved en koncert i Århus; vi dyrkede ellers Gnags og Shit og Chanel."

"Det var jo i de år at vi studerende kunne samles om at 'bryde professorvældet', som vi sagde. Og det var givetvis yderst relevant at få indført demokratiske tilstande på universiteterne. Nå, men åbenheden forsvandt og hvad enten man kunne lide det eller ej, så overtog en ret så dogmatisk venstrefløj taktstokken. Ved dansk på KU mente VS-flertallet i fagrådet f.eks. i 70'erne, at faget burde indrettes som en slags partiskole for dette 'revolutions-forberedende parti'.

"Åh nej, tal ikke om det! Jeg læste i 70'ernes Århus, og selv om mine fag var på det fredelige Institut for Romansk Filologi, så mærkede vi også til kapitallogik, fagkritik, fagfront og politisk ensretning."

Min bedste appetitvækker til min borddame spillede jeg ud, da jeg ved et tilfælde under desserten opdagede, at hun spillede bridge: Om hun mon vidste, hvorfor hjerter og ruder er røde, mens spar og klør er sortfarvede? Det vidste hun ikke, men så var der varmet

op til kaffen; jeg fik sat mig ved siden af hende og indledte min lille fortælling:

"Nu skal du bare høre den sandsynlige forklaring, og for at finde den skal du tænke diakront: De moderne kortspils struktur, deres 'langue', er udledt, ja, udviklet af det ældste europæiske spillekort, tarok eller tarot; det samme gælder for så vidt selve spilprocessen, som svarer til kortenes 'parole', men med den vigtige undtagelse, at i tarot er trumf fastlagt i selve kortdesignet, mens trumf i de moderne spil enten ikke findes eller bliver til ved en meldeprocedure" – hvad hun selvfølgelig vidste. Men nu kom den sædvanlige indvending:

"Jeg troede, at tarotkort bliver brugt til at spå om fremtiden; jeg har også hørt, at nogle bruger dem til at sige noget om mennesker, sådan rent psykologisk?"

"Jo, klart nok, men det er ikke deres primære formål. Nogle spår jo også i moderne kort, andre i kaffegrums eller fuglenes flugt. Nej, tarot er et fremragende kortspil, som ofte bliver spillet på cafeer i Paris, men det er ikke så almindeligt i Norden. Her i landet spilles det af tre personer, alle mod alle, men i skiftende alliancer med henblik på at få det sidste stik, eller helst at 'ultimere'. Det betyder, at man tager det sidste stik med en konge (dvs efter at man har udryddet samtlige trumfer) eller med den mindste trumf, nummer 1, 'pagaten'. I samme omgang vinder man de penge, som ligger i enten konge- eller pagat-puljen, der vokser spil for spil; man spiller således om penge. Personligt har jeg spillet tarot med de samme to skønne herrer i snart mere end 30 år, men har dog undgået at blive blanket helt af."

"Det lyder da sjovt – og hyggeligt for øvrigt; men du lovede at fortælle om kortenes farver og deres billeder; jeg husker i flæng, at

jeg har set tarotkort som 'den hængte mand', 'den kvindelige pave', 'triumfvognen', 'døden' og 'de elskende'? Er der ikke noget om at kortene er utroligt gamle, ja måske går tilbage til det gamle Ægypten?"

"Nej nej, men der er blevet lukket utroligt meget esoterisk sniksnak ud om tarotkortene, siden Court de Gébelin, en fransk lærd i 1781 hævdede, at det var den ægyptiske visdomsgud Thoths 'hemmelige bog'. Tarotspillet stammer formentlig fra Italien i 1300-tallet – det ældste kendte sæt er fra tidlig renæssance ca. 1400 og det er fundet nær floden Taro i Norditalien. Et sæt rummer ikke mindre end 78 kort, nemlig 21 trumfer, kaldet Den store Arkana (hemmelighed), samt Narren, en joker, nummer 0 kaldet skussen, som betyder 'jeg beklager'. Desuden fire serier med 14 almindelige kort, idet der ud over nummer 1-10 findes fire honnører: konge, dame, *valet* (page) og desuden en ridder."

"De kort, jeg har set, hører vel til trumferne?"

"Ja, og de er alle sammen udført med spændende ikoner, men dem vender jeg tilbage til, først de fire 'farver': Med C. S. Peirce, du ved, en af semiotikken grundlæggere, kan vi først tolke seriekortenes grundtegn som ikoner: så ser vi kong kølle, (som transformeres til klørkonge), dronning mønt, (der bliver til ruder dame), *valet* sværd, (spar knægt) og f. eks. 10 kalke (hjerter-10). Læser du dem nu som indeks-tegn, så hentyder køllen til bondestanden, mønten til borgerstanden, sværdet til ridderne, og kalken – naturligvis – til gejstligheden; altså ser du allerede her kortenes karakter af encyklopædi, som tydeligvis afspejler et feudalsamfund. Men det bliver værre endnu: for hvis du vil forstå nutidens røde og sorte kort, så er du nødt til at læse kortenes 'farve' som symbolske tegn: så ser vi de fire elementer, ild, luft, jord og vand, der jo ifølge den aristoteliske elementlære er kønnede: køller og sværd er de to maskuline elementer, henholdsvis ild og luft. De bliver til vor tids sorte kort, klør og spar.

Mønter og kalke er de to feminine elementer, henholdsvis jord og vand. De bliver røde i de moderne kortspil."

Nu udbrød min tidligere borddame, hvis navn viste sig at være Inger-Lise: "Nej, hvor *er* det interessant, Sigurd! Faktisk svarer det til hvad jeg oplever, når jeg spiller bridge; jeg er helt sikker på at jeg synes der er noget feminint ved ruder og hjerter, måske på grund af farven, men ikke kun. Derimod er jeg ikke et øjeblik i tvivl om at de sorte klør og spar er maskuline. Der må vel også være en relation mellem tarotkortene og de tolv stjernetegn. Det er et emne jeg blev rodet ind i, da jeg for nogle år siden mødte en gammel indisk astrolog, en synsk Maharaji som lagde mit horoskop og fortalte mig om mit liv i store træk, bl.a. helt præcist at jeg ville få fire børn – og det kom utroligt nok til at stemme. Jeg er endog selv Jomfru", sagde hun, mens hun rødmede med klædelig beskedenhed. Jeg erklærede mig for Løve og bad hende om at uddybe sin påstand.

"Jo, zodiacens tolv stjernetegn har jo også siden antikken været forstået ud fra den aristoteliske elementlære. Således er din Løve et maskulint (eller elektrisk) ildtegn, ligesom Vædderen og Skytten, mens Tvillinger, Vægt og Vandmand er maskuline lufttegn. Min Jomfru er et feminint (eller magnetisk) jordtegn, ligesom Stenbukken og Tyren. Endelig har vi de feminine vandtegn, Fiskene, Krebsen og Skorpionen."

Den har jeg ikke hørt før, tænkte jeg, ja, hun er i hvert fald magnetisk. Så spurgte hun, hvorfor kortspillet havde mistet trumferne (og nu følte jeg mig klar til næste fase i min lille fortælling):

"Her er der forskellige teorier, men jeg er hverken ludolog eller ludoman. Én mulighed er, at de moderne kort har rødder i gamle kinesiske og indiske kortspil, ligesom skakspillet, som også er old-indisk. Men hvis vi nu holder fast ved min diakrone teori, så er

der omkring 1500 i Frankrig et ønske om at forenkle kortspillet, muligvis fordi de mange kort er vanskelige for kvinder og børn at holde i hånden. Så i stedet for at have faste trumfer, opfandt man meldeprocedurer til at udpege trumfen blandt de fire kortfarver. Så kunne man droppe Den store Arkana, måske fordi den ikke er for lægfolk og mindreårige med alle sine voldsomme billeder af djævelskab, vold og død. Renæssancekirken kan ses som ideologisk modstander af de exces-fyldte tarottrumfer; man kan måske opleve en parallel imellem denne udvikling og datidens billedstorme, som jo også fjernede massevis af 'forkerte' – dvs. lavkatolske – billeder fra kirkernes vægge."

"Lavkatolske...hvad mener du med det?"

"Tarot rummer flere billeder, som kendes fra andre sammenhænge i folkekulturen, som Den kvindelige Pave, Lykkens Hjul, og Tårnet som rammes af lyn, osv. Og Narren er jo et karnevalesk kort i Bachtins forstand: Det er på den ene side ikke en pind værd, et nul der ikke kan tage stik. På den anden side kan det vælte hele spillet, fordi man kan døbe jokeren og spille den ud som en tarot eller en de fire farver, og på den måde 'piske' en konge eller *Pagaten* på bordet, sådan kan man smadre en modstanders plan om at gemme et kort for at kunne tage det sidste stik, ultimere."

Der opstod en pause, mens vores venlige vært satte cognac på vores lille bord, en drik som jeg ikke kan tåle, men elsker. Så snølede jeg: "For øvrigt ser man jo også her den pointe som blev et resultat af 60'ernes strid i lingvistikken: man kan ikke forstå et sprog som *langue* uden at forstå praksis; derfor trak pragmatikken sig ud af sprogstriden som sejrherre mange steder."

Resten af samtalen lader sig desværre ikke gengive, dertil var *avec'en* for påtrængende; men jeg lovede sent på aftenen at sende Inger Lise en mail, hvori jeg forsøgte at forklare Den store Arkana.

Kære Inger-Lise,

Tusind tak for i går! Hvor var det dog spændende at møde dig og snakke tarot. Jeg lovede jo at skrive til dig om Den store Arkana, så det gør jeg nu:

Den store Arkana

Jeg synes selv tarotkortene er noget af en øjenåbner hvis man vil forstå fortidens europæiske virkelighed. Læg først mærke til tallene, som vi snakkede om i går: fire gange fire i et hierarki fra kort ét til konge udgør Den lille Arkana. Og firetallet er siden Aristoteles den fysiske verdens tal, ja, det er selve kloden med dens fire verdenshjørner, fire vinde og fire elementer; det er også menneskets tal, med vores fire legemsvæsker og temperament. Middelalderens politiske verden med sine fire stænder forstod også sig selv som et gudsskabt samfund i det lys. Den store Arkana, de egentlige tarotkort, er derimod sammensat af to hellige tal, af 3 og af 7, i alt 21, og det signalerer nok at vi er i en form for hellig sfære. Den store Arkana repræsenterer en verden som er trindhøjere end hverdagens virkelighed – forhøjet over den, om man vil. Derfor er det helt logisk, at selv en konge kan blive stukket af et hvilket som helst tarotkort i spilprocessen.

Når man så skal beskrive og tolke denne sære række af kort og ikoner, så har mulighederne vist sig at være legio. Teosoffer, kabbalister og ægyptologer, men især jungianere har udkastet fantasifulde tolkninger, mange af dem med digre konsekvenser for de mennesker, der udsætter sig for at blive spået gennem kortlægninger. Hvis du vil tillade mig en lille ekskurs, så kommer jeg til at tænke på Per Aage Brandts indledende linjer i hans centrale essay "Skriftens umulighed"²:

"Som Julia Kristeva bemærker i sin New York forelæsning (nov. 1979) gives der i dette århundrede tre store udfordringer for den analytiske tænkning: psykosen, kvinden og den moderne kunst. Psykosen er for den psykoanalytiske diskussion, hvad kvinden er for den politiske, og den moderne kunst for filosofien, f.eks. tydeligt i den fænomenologiske tradition: udfordringer, som ved ikke at lade sig integrere stadig påpeger disse diskussioners og diskursers begrænsede historiske og logiske rækkevidde."

Til dette kunne man tilføje at Den store Arkana er for de esoteriske skoler hvad psykosen er for psykoanalysen. Man kæmper for at integrere budskabet i sin skoles mulige verdener som en Don Quixote mod vejrmøller, utænkeligt og umuligt. Jeg vil forsøge at læse kortene simplest muligt (som Hjeltslev sagde), og med anvendelse af middelalderens eget tegnsprog:

Vi har altså at gøre med 21 kort, 3 gange 7 eller skulle det måske være måske 7 gange 3? Sidstnævnte mulighed modsiges umiddelbart af de fem første kort ifølge traditionen efter *Tarot de Marseille* fra 1500-tallet; her ses efter kort 1, Magikeren (*pagaten*) fire personer fordelt på to par, Pavinden, Kejserinden, Kejseren og Paven. De 7 første kort synes at udgøre en sammenhæng, og det giver en fornemmelse af en struktur i Den store Arkana, bestående af 3 kredse med hver 7 kort. De to sidste kort i første kreds kan man måske se som en bekræftelse på, at der er tale om en slags kærlighedspar, for kortet hedder 'De elskende' og det syvende kort 'Triumfvognen'.

Imod at tolke så enkelt taler dog to forhold: Pavinde og Pave kan jo næppe forstås som et par, selv om folkeviddet i middelalderen for længst havde fortaget denne tolkning; legender fortalte om, at det engang var lykkedes for en kvinde i mandstøj at bryde den katolske kirkes mandsmonopol og indtage pavestolen, andre om at klosterlivet kunne rumme spændende erotiske udfordringer. For det

andet står tarot et, Seeren eller Troldmanden, alene over et bord med magiske redskaber. De to par repræsenterer de højeste embeder, som mennesker kan nå, at blive kejser eller pave, henholdsvis kejserinde og – ypperstepræstinde, som bliver pavindens transformation i den efterreformatoriske tid. Derved bliver hun et vigtigt udgangspunkt for ægyptofile tolkninger af tarotkortene, for som 'hedensk' præst bliver hun identificeret med gudinden Isis. Pardannelse og kærlighed er således ikke fællestemaet i den første tarotkreds, det er *ophøjelsen*.

Ved tærsklen fra den lille verden til Den store Arkana står *pagaten*. Det er det vigtigste kort i tarot-spillet, fordi det er den eneste trumf man kan ultimere med. Pagaten holder en stav i hånden – eventyrenes tryllestav, og man kunne med rette opfatte ham som skaberen af hele molevitten. Med sin stav formidler han den ophøjelse af to mænd og to kvinder, samt et elskende par, som udtrykkes i denne kreds' sidste kort, Triumfvognen.³

Vi har nu set et forholdsvis enkelt princip i den første kreds: Den har et optaktskort, så følger en 'fortælling' med metonyme referencer til et fælles tema, og et konkluderende kort. Hvordan forholder det sig nu med den anden kreds, tarot 8 til 14? Kortene hedder: Retfærdighed (8), Eremitten (9), Lykkens Hjul (10), Styrke/tapperhed (11), Den hængte Mand (12), Knokkelmanden/ døden (13) og Mådehold (14). Eremitten kan med traditionen tolkes som symbol på visdom, og dermed rummer denne kreds de fire kardinaldyder (med Platon): *justitia*, *prudentia*, *fortitudo* og *temperantia*. Med denne bevidste arv fra antikken ville storkirken udtrykke, hvordan det gode menneske kunne orientere sig i en barsk verden, ikke til frelse men til hjælp på vejen. Som et vrængbillede til hver af dyderne tilføjede storkirken læren om laster og dødssynder. Bag kredsens konkluderende kort, Mådehold, lå således den værste af dødssynderne, hovmod. Man kunne måske have ventet at se kredsens fuldendt med de tre 'teologiske dyder', tro, håb og kærlighed (med Paulus). Men her har

designeren valgt tre kort der netop ikke kan tolkes sådan – ligesom Treenigheden selv glimrer ved sit fravær, mens Djævelen er med som optakt til den tredje kreds.

Jeg vil tolke anden kreds som var det en sengotisk udsmykning i en landsbykirkes skib. Her ser man også denne blanding af malerier som udtrykker et opaddragende, dydefuldt og et nedadstyrtende princip i den menneskelige eksistens, f.eks. ud fra billedets placering på den vertikale akse i kirkens skib. Det aristoteliske Lykkehjul er også almindelig i nordiske kirker, med tekster som "jeg vil herske/regnabo", "jeg hersker/regno", "jeg har hersket/regnavi", i bunden af lykkehjulet står der blot: "mors". Malerne har sat det ind på kirkernes vægge mellem fromme og bibelske billeder som advarsel imod at forlade sig på denne verden og dens (u)lykker. På samme måde har vi hentydninger til menneskelivets forgængelighed i Knokkelmanden, som i Täby kirke nær Stockholm spiller skak med en ridder.⁴ Tilbage i den anden kreds af tarotkort står det gådefulde billede af Den hængte Mand, som ikke er hængt ved sin hals, men ved fødderne – og endda ser ret så fornøjet ud. Også her får vi hjælp af kirkernes billedverden, for her findes der utallige udsmykninger af 'den omvendte verden', ofte med motiver fra skæmteviser: Den hængte Mand ser verden omvendt, og det er godt nok morsomt, men hverken sundt for helbredet eller nyttigt for livsførelsen. Igen, altså, et slags *Mahnbild*.

I den første kreds ser vi således ind i en menneskelig verden, i den anden i ideernes og moralens sfære. I den tredje kreds (tarot 15 – 21) bevæger kortene os højere op, mod kosmos, med billeder som Stjernen, Månen, Solen og Dommedag. Her skal man til kirkernes højhellige kor for eventuelt at finde parallelle billeder; de udtrykker Faderens almagt, både over den skabte natur og over menneskelivet. Tager man den vinkel på den tredje kreds, bliver det påfaldende at Dommedag blot er det næstsidste tarotkort, det højeste er et triumferende billede af Verden eller ligefrem af Universet. Kan der mon

Noter

- 1 Anders Bjerrum var en beskeden og sindig vestjyde, som burde have haft en større plads i lingvistikens historie, fordi han ikke bare satte OSG på dagsordenen for mange studerende, men også udarbejdede den første grammatik med Hjeltslev som teoretisk basis, en gammeldansk grammatik.
- 2 I Brandts essaysamling "Kærlighedens semiotik", 1983 p. 57.
- 3 Ophøjelse er også fælles tema i *Gesta Danorum*s Fjerde bog, hvor Tredje bogs lidende og hævnende Hamlet ophøjes til jysk konge. I resten af fjerde bog skildrer Saxo Grammaticus også ophøjelse, mest markant i den kendte fortælling om gamle kong Vermund og hans sløve søn Uffe hin Spage, der i nødens stund vågner til død og ophøjes til ny konge. Se også min *Tolv principper hos Saxo* (1999). At komponere gennem principper (der kan opfattes som 'riger') er en almindelig kompositionsmetode i middelalderen, bl.a. brugt i vid udstrækning i kirkernes udsmykning, alternerende med lineære fortællinger om Maria, Jesu barndom eller helgener. Se også Kværndrup & Olofsson *Medeltiden i ord och bild*, Atlantis förlag 2013.
- 4 Billedet er malet af den store tysk-svenske maler Albertus Pictor, hvis 500 års dødsdag blev fejret i Sverige i 2007; motivet blev anvendt af Ingmar Bergman i mesterværket *Det sjunde inseglet* (1957).

alligevel være tale om en skjult hedensk lære, et formeligt kætteri? Jeg tror det ikke, men man skal erindre sig, at vi har at gøre med et fornøjeligt kortspil, ikke med en prædiken som nok ville have et andet endemål. Kredsen indledes da også af to markante, bibelske billeder, nemlig af Djævelen og af Tårnet som rammes af uvejr så det styrter sammen, ofte opfattet som Babelstårnet. Seriens to første kort kan tolkes som en advarsel mod at overse farerne ved at trodse den jordiske tyngde og bevæge sig fra skabningen mod Skaberens. Det var ellers en meget yndet tanke, som først i senmiddelalderens lægmandsprægede fromhedsliv blev åbnet for andre end privilegerede munke og nonner. Martin Luther var blandt dem der forsøgte sig på rejsen – og opdagede at det hele var en kostbar illusion...

Kære Inger-Lise,

Så mange var ordene. Nu kan jeg jo ikke rigtigt huske noget fra slutningen af festen, men det forekommer mig at du havde en god bemærkning om Den store Arkana og Forhøjningen; sagde du ikke at de mindede dig om hinanden? Der sad vi, en gruppe studentikose ungersvende på forhøjningen, og talte os endnu højere, ved hjælp af nogle af tidens store tanker og navne, og på en måde blev vi som de kæmper man møder i folkeviser og tarotkort. Det siger mig også noget om middelalderen; jeg forstår epoken som den europæiske kulturs børne- og ungdomstid, en tid hvor granvoksne mænd og ædle kvinder endnu kunne lege med eller brodere ting og symboler, uddele ridderslag, oprette loger og gilder, tildele hinanden udmærkelser som medaljer og ordner – mens de for øvrigt opfandt nye, nyttige redskaber der såmænd er basis for vor tids teknologi.

Det kan jeg svagt huske, at vi talte om til kaffe og cognac. Men det er først nu jeg er kommet i tanke om, at parallellen til tarot kan føres et skridt videre. Vi havde jo også en slags *pagat* i vores midte, en magiker der bl.a. opfandt navnet på vores filosofiske kreds, *Cercle linguistique du Forhøjningen*. Gæt hvem!